

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

2024 ЙИЛ — ЁШЛАР ВА БИЗНЕСНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz ● 2024 йил 17 октябрь, № 212 (8835) Пайшанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЙЎЛЛАРИМИЗ ЭНГ ЮҚОРИ ТАЛАБЛАР АСОСИДА БАРПО ЭТИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 16 октябрь куни йўл хўжалиги соҳасида қилинган ишлар ҳамда келгусидаги устувор вазифаларга оид тақдимот билан танишди.

Автомобиль йўллари — иқтисодиётнинг “қон томири”. Шу боис мамлакатимизда бу соҳага алоҳида эътибор қаратилиб, иш кўлами ва сифати ошириб борилмоқда. Хусусан, илгари 2009 — 2016 йилларда 9 триллион сўм эвазига минг километрдан кўпроқ йўл қурилган ва 20 минг километри таъмирланган бўлса, сўнгги саккиз йилда бу кўрсаткичлар 6 баробаргача ўсган. Яъни соҳага 58 триллион сўм ажратилиб, 2 минг километр йўл барпо этилган, 100 минг километри таъмирланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 10 октябрдаги қарорига мувофиқ йўл хўжалиги тизими янада такомиллаштирилди. Хусусан, лойиҳалаш, қуриш, эксплуатация учун масъуллар аниқ белгилаб қўйилди, буюртмачи ва пудратчи функциялари бир-биридан ажратилди.

Йўлларни илмга асосланиб, замонавий ёндашувлар асосида қуришга эътибор кучайди. Масалан, лойиҳа ҳужжатларининг намунавий андозаларидан воз кечилиб, ҳар бир ҳудуднинг геологик ва экологик хусусиятидан келиб чиқиш усулига ўтилди. 1 минг 700 та махсус техника харид қилиниб, йўл хўжалиги корхоналарининг таъминот даражаси оширилди. Янги турдаги асфальтбетон, цемент-бетон қопламалар жорий этилди.

Натижада сифат ҳам ўзгаряпти. Янги қурилган йўлларнинг эксплуатация муддати 15 — 20 йил бўлади. Уларнинг ҳолати 42 турдаги кўрсаткич бўйича текшириб борилади. Жаҳон банкининг грант маблағлари ҳисобидан олиб келинган техникалар йўлнинг физик хоссаларини баҳолаш ҳамда ер остидан ўтган коммуникация тармоқлари ҳолати қопламани бузмаган ҳолда текшириш имконини беради.

Кўчалардаги ободлик “Яшил макон” умуммиллий лойиҳасининг, умуман, маданиятимизнинг бир қисми. Ҳар мавсум уларнинг икки четида кўчатлар экилмоқда. Шунингдек, дарахтларни парваришлаш учун йўллар бўйидаги ер майдонларини ижарага бериш жорий этилди.

Тақдимотда соҳадаги лойиҳалар ва режалар ҳақида ахборот берилди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг таҳлилига кўра, сифатли йўллар Ўзбекистон иқтисодиётининг камида 2 фоиз ўсишига туртки беради. Бугунги кунда халқаро молия ташкилотлари билан 729 километр йўлни реконструкция қилиш бўйича 6 та лойиҳа амалга оширилмоқда. Жумладан, яқин кунларда Қўнғирот — Бейнау йўналишидаги 240 километр йўл фойдаланишга топширилади. Шунингдек, Гулистон — Андижон, Душанбе — Термиз, Бухоро — Туркманбоши, Урганч — Ҳазорасп йўлларининг муайян қисмлари қайта қурилади.

Соҳага хусусий сектор вакиллари ҳам кенг жалб қилинмоқда. Ҳудудлардаги жами 260 километр йўлларнинг эксплуатацияси аутсорсинг асосида тадбиркорларга берилди. Осиё тараққиёт банки лойиҳаси доирасида 841 километр йўл қурилишида илк бор тўлиқ маҳаллий пудратчилар қатнашишига келишилди.

Давлатимиз раҳбари соҳадаги муҳим вазифаларни кўрсатиб ўтди.

— Ўзбекистоннинг географик жойлашувини эътиборга олсак, ташқи савдода халқаро йўлларнинг аҳамияти жуда катта. Шу боис Андижон билан Қўнғиротни, Термиз билан Тошкентни боғлайдиган жами 4 минг километрлик халқаро йўлларимиз энг юқори талабларга жавоб бериши шарт, — деди Шавкат Мирзиёев.

Тошкент — Самарқанд ва Тошкент — Андижон оралиғидаги пулли йўл лойиҳаларини жадаллаштириш, уларни қатнов даражаси юқори бўлган участкаларда қуриш зарурлиги қайд этилди. Бундай ҳолларда муқобил бепул йўл мавжуд бўлиши алоҳида қонун билан белгиланади.

Бугунги кунда 4 минг 700 та кўприк таъмирталаб ҳолатда. Уч йиллик дастур ишлаб чиқиб, уларни босқичма-босқич таъмирлаш вазифаси қўйилди.

Ҳудудларда йўл бўйи инфратузилмаси ривожлантирилиб, савдо ва хизматлар ташкил қилинмоқда. Тақдимотда айтилганидек, бунга қўшимча қарийб 4 минг километрлик халқаро автомагистралларда 70 та сервис мажмуаси барпо этилади.

Йўл ва сув тармоқлари каби инфратузилмавий лойиҳаларда халқаро молия институтлари билан яқиндан ишлаш, хорижий консультантларни жалб этиш бўйича кўрсатмалар берилди.

ЎзА.

САЙЛОВ — 2024

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайловлар бўйича сайлов кампанияси доирасида сиёсий партияларнинг сайловолди ташвиқоти давом этмоқда. Бугунги сонда Ўзбекистон Экологик партияси номидан «Инсон ҳаёти ва соғлигини ҳимоя қилиш ва экологик ҳуқуқларини таъминлаш: истиқболдаги вазифалар» сарлавҳали мақола эълон қилинмоқда.

3-саҳифага қаранг.

Халқаро конференция

Уламолар Ўзбекистон Президентининг ташаббусларини бир овоздан қўллаб-қувватлашди

Кеча хабар берганимиздек, давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан 15-16 октябрь кунлари Тошкент ва Хива шаҳарларида “Ислом — эзгулик ва тинчлик дини” мавзуида нуфузли халқаро конференция ўтказилди.

Анжуманнинг тўртинчи шуъбаси Хива шаҳрида муқаддас Қуръон тиловати билан бошланди.

Дунёнинг 22 мамлакатидан 70 дан ортиқ нуфузли халқаро ташкилотлар раҳбарлари, дин арбоблари, муфтийлар ва таниқли уламолар қатнашган тадбирда юртимиздан буюк аллома ва уламолар етишиб чиққани, уларнинг илмий меросини ўрганиш бугунги кунда бағоят муҳим эканлиги, шу билан бирга уларда ислом динининг асл инсонпарварлик моҳияти очиб берилгани, энг улуғ неъматлардан бўлган тинчлик ва барқарорликни асраб-авайлаш борасида долзарблигини йўқотмайдиган чақириқлар акс этгани таъкидланди.

4

Дебат

ВАКИЛЛАРИМИЗ ТОМОНИДАН ГЛОБАЛ МУЛОҚОТНИ КУЧАЙТИРИШ ТАКЛИФИ БЕРИЛДИ

Олий Мажлис Сенати Раиси бошчилигидаги Ўзбекистон делегацияси Парламентлараро Иттифоқнинг 149-ассамблеяси доирасида ташкил этилган “Тинч ва барқарор келажак учун фан, технология ва инновациялардан фойдаланиш” мавзуидаги дебатда иштирок этди.

Унда Ўзбекистон томонидан кейинги йилларда илм-фанни ривожлантиришга қаратилган амалий ишлар олиб борилаётгани, бу борада қисқа вақтда кўплаб ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилингани алоҳида таъкидланди.

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясида илғор технологияларни жадал жорий этиш, саноат тармоқларини рақамлаштириш асосий йўналишлар қаторида белгилаб берилгани таъкидланди.

Амалга оширилаётган ислоҳотлар натижасида Ўзбекистон 2023 йилда Глобал инновациялар индекси рейтингида 2015 йилдагига нисбатан 40 поғонага кўтарилгани алоҳида эътироф этилди.

Дебат давомида вакилларимиз томонидан келгусида инновация соҳаларини рағбатлантириш, парламентлар ўртасида кадрлар салоҳиятини ошириш ва ривожлантириш йўналишида ҳамкорликни, фан ва технология соҳасида глобал мулоқотни кучайтириш ташаббусини илгари сурди.

ЖЕНЕВАДА ЎЗБЕКИСТОН КУНИ

Парламентлараро Иттифоқнинг 149-ассамблеяси доирасида мафтункор юртимиз ва амалга оширилаётган ислоҳотлар намойишига бағишланган Ўзбекистон куни ташкил этилди.

Тақдимот

Унда турли мамлакатларнинг делегациялари, парламент аъзолари, халқаро ташкилотлар ва дипломатик корпус вакиллари иштирок этди.

Тадбир қатнашчиларига бой тарихга эга юртимиз, қадриятларимиз ва маданий меросимиз акс этган видеоролик намойиш қилинди.

Мазкур ролик уларда ўзгача таассурот қолдирди. Ўзбекистоннинг туристик салоҳиятини акс эттирувчи экспозиция эса хорижлик ҳамкорларимизнинг мамлакатимиз ҳақидаги тасаввурини янада бойитди.

Шунингдек, келгуси йилнинг апрель ойида режалаштирилган Парламентлараро Иттифоқнинг 150-юбилей ассамблеяси муносабати билан Ўзбекистон Республикаси тақдимоти бўлиб ўтди.

Учрашув

КУН ТАРТИБИДА – ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК ВА ИСТИҚБОЛДАГИ РЕЖАЛАР

Хабарингиз бор, Ўзбекистон кейинги йилларда Халқаро меҳнат ташкилоти билан самарали ҳамкорликни амалга ошириб келмоқда. Мамлакатимизнинг ХМТ Маъмурий кенгаши аъзолигига сайлангани эса Президент Шавкат Мирзиёевнинг бу соҳадаги ташаббус ва саъй-ҳаракатларининг яна бир глобал миқёсдаги эътирофидир.

Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева Женевага расмий ташрифи доирасида Халқаро меҳнат ташкилоти (ХМТ) бош директори Жилбер Унго билан учрашув ўтказди.

Унда ҳам айнан ҳамкорликнинг янги босқичи, олдинги учрашувларда эришилган келишувларнинг ҳолати ва натижаларига эътибор қаратилди. Жумладан, муносиб меҳнат тамойилларининг тизимли татбиқ этилиши ҳамда ХМТ билан ижтимоий адолат Глобал коалицияси доирасидаги ҳамкорлик ва истиқболдаги режалар муҳокама қилинди.

Шунингдек, Ўзбекистонда камбағалликни қисқартириш ҳамда аҳоли фаровонлигини юксалтиришга қаратилган дастурнинг жорий этилгани, унда Халқаро меҳнат ташкилоти томонидан тавсия қилинган стандартлар инобатга олингани алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Шу билан бирга, учрашувда муносиб меҳнат тизимини такомиллаштиришда қонунчиликка оид ислоҳотларнинг аҳамияти ҳақида сўз юритилди. Шунингдек, парламентнинг таъсирчан кучи ва ваколатларидан самарали фойдаланиш юзасидан фикр алмашилди.

«Халқ сўзи».

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

Ҳаётий масалаларга оид халқчил нормалар

Аввал хабар берилганидек, куни кеча бўлиб ўтган Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида депутатлар томонидан қатор муҳим масалалар, жумладан, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг муҳофазасини кучайтириш, темир йўл транспортида юк ташишни кенгайтириш, жонли ижро санъатини янада ривожлантириш, энергетика соҳасида тўлов интизомини мустаҳкамлаш, ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларни қўллаб-қувватлашга қаратилган қонун лойиҳалари қизғин муҳокама қилинди. Шунингдек, тегишли вазирликларга юборилган парламент сўровларига жавоблар ҳам атрофлича кўриб чиқилди.

Ҳайвонот ва ўсимлик дунёси муҳофазада

Бир гуруҳ депутатлар томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида ишлаб чиқилган ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг муҳофазасини кучайтиришга қаратилган қонун лойиҳаси биринчи ўқишда муҳокама қилинди.

Мажлисда мамлакатимизда атроф табиий муҳитни муҳофаза этиш, биологик хилмахилликни асраш, камёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимликлар ҳамда ҳайвонларнинг барқарор яшаш ва ўсиш шароитларини таъминлаш мақсадида тизимли ишлар амалга оширилаётгани таъкидланди. Лекин шунга қарамай жойларда тақиқланган қуроллар ёки усулларни, хусусан, электр токи, портловчи ва кимёвий моддалар ҳамда биологик препаратларни қўллаган ҳолда ов қилиш ва балиқ овлаш ҳолатлари ортиб бормоқда.

Мазкур қонун лойиҳаси билан Жиноят ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларга ҳайвонот ёки ўсимлик дунёсидан фойдаланиш тартибини бузганлик учун жавобгарликни кучайтиришга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Шунингдек, “Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида”ги ҳамда “Ов қилиш ва ов хўжалиги тўғрисида”ги қонунларнинг нормалари бир-бирига мувофиқлаштириляпти. Ушбу қонунлардаги ов қуроли, жумладан, балиқ овлаш қуроли билан боғлиқ ҳуқуқий бўшлиқлар бартараф этилмоқда.

Бундан ташқари, кимёвий, биологик ва бактериологик воситалардан фойдаланган ҳолда, шунингдек, бинолар, иншоотлар ёки бошқа объектларни қуриш, қайта қуриш, реконструкция қилиш ёхуд ўз ҳудудида қўшимча бино ва иншоотларни қуриш ҳамда капитал таъмирлаш вақтида дарахтларга, буталарга ёки бошқа ўсимликларга қасддан шикаст етказиш, пайҳон ва нобуд қилганлик учун жавобгарлик белгиланяпти.

Мажлисда қонун лойиҳаси ҳайвонот ва ўсимлик дунёси муҳофазасини кучайтириш, давлат экологик назорати институти самарадорлигини оширишга қаратилгани билан аҳамиятли экани қайд этилди.

Муҳокамалардан сўнг қонун лойиҳаси депутатлар томонидан учинчи ўқишда қабул қилинди ва Сенатга юборилди.

Имтиёзлар янада кенгайтирилади

Депутатлар томонидан кўриб чиқилган навбатдаги ҳужжат — “Нодавлат умумий ўрта таълим жараёнига тадбиркорлик субъектларини жалб қилиш ва ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларни қўллаб-қувватлаш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ўзгартиришлар ва қўшимча киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси бўлди.

2

Анжуман

Атом энергетикасини ривожлантириш муаммолари ва имкониятлари муҳокамаси

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида энергетика соҳасида муҳим халқаро тадбир — “Ўзбекистонда атом энергетикасини ривожлантириш муаммолари ва истиқболлари” мавзуида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Тадбир атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишнинг долзарб масалалари ва имкониятларини муҳокама қилиш, миллий ва халқаро экспертлар ўртасида билим ва тажриба алмашиш учун майдонга айланди.

Илғор халқаро тадқиқотлар институти Энергетика дипломатияси ва геосиёсат маркази ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Атом энергияси агентлиги ҳамкорлигида ташкил этилган анжуманда Венгрия, Туркия, Жанубий Африка Республикаси, Сербия, АҚШ, Қозоғистон ва бошқа мамлакатлардан халқаро экспертлар иштирок этди.

4

ЯНГИЛАНИШЛАР ЖАРАЁНИГА ДАХЛДОРЛИК ҲИССИ ВА МАСЪУЛИЯТ

Бугунги кунда юртимизнинг барча ҳудудида бўлгани каби Тошкент вилоятида ҳам юз бераётган ижобий ўзгаришлар, янгиланишларни кўриб беҳад қувонасиз. Катта-катта марраларни кўзлаб амалга оширилаётган ислоҳотлар самараси аҳолини фаровонликка, тараққиёт сари дадил етаклаб боряпти.

Давлатимиз раҳбарининг куни кеча ушбу ҳудудга ташрифи истиқболли лойиҳалар, ташаббуслар ва имкониятлар эшигини очиб, янги “ўсиш нуқтаси”ни аниқлаш имконини берди, десак, муболаға бўлмайди.

Ҳасан ПАЙДОЕВ олган суратлар.

Акс садо

Шу ўринда қайд этиш жоизки, вилоятнинг иқтисодий салоҳиятини янада юксалтириш, шаҳар ва туманлар аҳолисининг фаровонлигини ошириш ва турмуш сифатини яхшилашда Юртбошимизнинг “Тошкент вилоятининг маъмурий-ҳудудий тузилишини ҳамда маҳаллий ижроия ҳокимияти органлари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори муҳим асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Бинобарин, кўрилаётган чоралар туфайли 2021 йилда ҳудуднинг камбағаллик даражаси 23,2 фоиз бўлган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 10,2 фоизни ташкил қилмоқда. Бундай натижаларга эришишда аҳолини замонавий касб-ҳунарларга ўқитиш, уларга муносиб иш ўринлари яратиш, тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга қаратилган тизимли ва узоқни кўзлаган сиёсат ҳал қилувчи омил бўляпти.

Вилоятда ишбилармонлик муҳитини янада яхшилаш, янги иш бошлаётган тадбиркорларга ҳар томонлама қулайлик яратишга қаратилаётган эътибор ушбу соҳанинг изчил ривожланишига кенг йўл ва имконият очиб бермоқда. Бу орқали аҳолининг тадбиркорлик қилишга иштиёқи кундан-кун ошяпти. Буни пойтахтимиздаги айрим корхоналар инфратузилма яқинлиги, ер, мулк солиғи, ишчи кучи арзонлиги учун Тошкент вилоятидан жой қидираётгани мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ташриф давомида Олмалиқ шаҳрида Тошкент вилояти ривожининг ҳозирги ҳолати ва келгуси вазифалар муҳокамаси юзасидан ўтказилган йиғилишда ушбу масалага алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, Тошкент, Қибрай, Зангиота, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ туманлари, Чирчиқ ва Нурафшон шаҳарлари пойтахт туманлари билан ҳамоҳанг ривожланиши кераклигига урғу берилди.

Бунинг учун Тошкент туманида 97 гектарда индустриал технопарк ташкил қилиниб, унда тадбиркорлар ва банклар иштирокида 350 миллион долларлик юқори қўшилган қийматли лойиҳалар жойлаштирилиши муҳим ташаббус бўлиб, бу, ўз навбатида, бизнес муҳитини яхшилаш, иш ўринлари яратиш, одамларнинг турмуш фаровонлигини янада оширишга хизмат қилиши аниқ.

2

Халқ сўзи
www.xs.uz /xalqsuzi.uz @xs_uz
2024 йил 17 октябрь

Олий Мажлис Сенатида

АҲОЛИ КОНЦЕРТ-ТОМОША ТАДБИРЛАРИГА МАҲАЛЛАБАЙ ТАМОЙИЛИ АСОСИДА ЖАЛБ ЭТИЛАДИ

Кеча Олий Мажлис Сенатининг Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси мажлиси бўлиб ўтди. Сенаторлар, Маданият вазирлиги ва турли идоралар вакиллари, экспертлар ҳамда Ёшлар парламенти аъзолари қатнашган мажлисда Маданият вазири ўринбосарининг аҳолини концерт-томоша тадбирларига маҳаллабай тамойили асосида мунтазам жалб этиш юзасидан ахбороти эшитилди.

Унда мазкур йўналишда муайян ишлар амалга оширилгани қайд этилди. Хусусан, вазирлик тизимидаги 40 та театр томонидан жорий йилнинг олти ойи давомида Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйлаб 76 та гастроль сафари ташкил этилган. Ушбу гастроллар доирасида театр спектакллари сеансларига 50 мингдан ортиқ томошабинлар ташриф буюрган.

Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 9 та ҳудуднинг 17 та туман ва шаҳарида “Маданият карвони” концерт-томоша тадбирлари ташкил этилган ҳамда 150 минг киши қамраб олинган.

Туризм объектларида ижодий жамоалар томонидан 235 та театрлаштирилган концерт-томоша дастури ташкил қилиниб, уларга 7,5 минг фуқаро ҳамда 2,7 минг хорижий сайёҳ жалб этилган.

Республика бўйича белгиланган 17 та манзилда “Кўча санъати ва мусиқаси” лойиҳаси амалга ошириб келинмоқда.

Аския ва қизиқчилар жамоаларининг 30 дан ортиқ ташкилотларга маҳаллий гастроль сафарлари ташкил этилиб, 10 мингга яқин фуқаролар қамраб олинган.

Муҳокамалар жараёнида соҳада олиб борилган ишлар билан бир қаторда айрим камчиликлар борлиги ҳам қайд этилди. Жумладан, Президентимизнинг тегишли қарорларида белгиланган айрим вазифалар ижроси кечиктирилаётгани таъкидланди. Мисол учун, концерт-томоша фаолияти иштирокчиларининг ягона онлайн портали, “Онлайн маданият маркази” платформаси ҳамда оммавий маданий ва концерт-томоша тадбирлари ўтказиладиган объектларни ижарага бериш жараёнларини рақамлаштиришни назарда тутувчи ахборот тизими фаолияти тўлиқ йўлга қўйилмаган.

Маҳаллий ҳокимликлар томонидан таълим ва маданият муассасаларида ташкил этилган лекторий концертлар молиялаштирилмаган. Ҳудудлардаги театрларнинг эҳтиёжманд ходимлари учун хизмат уйлари ажратилмаган.

Маданият ва санъат соҳасидаги телевизион шоу шаклига ўтказилиши белгиланган 7 та танловдан 3 таси ҳамда хусусий секторга ўтказилиши керак бўлган маданият ва санъат соҳасидаги 5 та кўрик-танловдан бирортаси ҳалигача ўтказилмаган.

Режада белгиланган тадбирларни ўтказиш жойи, вақти, иштирок этадиган ижодкорлар ҳақида аҳолини камида икки ой олдин хабардор қилиш тизими йўлга қўйилмаган. Театрлаштирилган томоша ва концерт дастурларини ташкил этиш учун зарур маблағлар ажратилмаган ҳамда “Кўча санъати ва мусиқаси” лойиҳасида иштирок этган фаол ижодкорлар рағбатлантирилмаган.

Муҳокамалар давомида сенаторлар томонидан оммавий-маданий тадбирларнинг ғоявий мазмун-моҳиятини, миллий менталитетимизга хослигини ўрганиш ҳамда уларнинг бадиий-эстетик савиясини ошириш мақсадида концерт-томоша тадбирларини ўтказиш учун тўлов асосида амалга ошириладиган бир марталик хулоса бериш тизимини жорий этиш бўйича ҳукумат қарорини қабул қилишни тезлаштириш лозимлиги таъкидланди.

Мажлис якунида қўмитанинг тегишли қарори қабул қилиниб, мамлакатимизда аҳолини концерт-томоша тадбирларига маҳаллабай тамойили асосида мунтазам жалб этиш бўйича “Йўл харитаси” тасдиқланди.

«Халқ сўзи».

ИЛМ-ФАН ЮТУҚЛАРИ ВА ИЛҒОР ТАЖРИБА

Олий Мажлис Сенати Оролбўйи минтақасини ривожлантириш масалалари ва экология қўмитаси раиси Б. Алихонов Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университетида ўтказилган “Фан ва иқтисодиётнинг ўзаро боғлиқлиги — модернизация ва инновацион ривожланиш асослари” мавзуидаги халқаро илмий-амалий конференцияда онлайн форматда иштирок этди.

Илмий ёндашув

Унда хорижий давлатлар етакчи олимлари, давлат ва хусусий ташкилотлар вакиллари ҳамда профессор-ўқитувчилар қатнашди.

Тадбирда иқтисодий жараёнларни модернизация қилишда инновацион ёндашувлар ҳамда бу жараёнда фаннинг ўрни билан боғлиқ асосий масалалар муҳокама қилинди.

Сенатор томонидан алоҳида қайд этилганидек, бугун энергия нафақат иқтисодиёт, балки давлатнинг барқарор ривожланишида ҳам асосий омил ҳисобланади. Айни чоғда глобал углеводород захиралари тугаши ва глобал экологик муаммоларнинг кучайиши шароитида муқобил энергия ҳамда қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш алоҳида аҳамият касб этади.

Эътироф қилинганидек, бу йўналишда юртимизда кенг кўламли ишлар олиб бориляпти. Қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланаётган жисмоний шахслар ҳамда тадбиркорларга давлат томонидан имтиёзлар бериб келинаётгани мисолида буни кўриш мумкин. Жумладан, жисмоний шахслар учун ер ҳамда мол-мулк солиғидан уч йил муддатга, тадбиркорлик субъектлари учун ўн йил муддатга имтиёзлар назарда тутилган.

Шунингдек, тадбирда илмий ишланмаларни ишлаб чиқаришга интеграциялашнинг илғор тажрибалари ҳамда иқтисодий ўсишга ҳисса қўшаётган илмий тадқиқотларнинг янги тенденциялари ҳақида маърузалар тингланди.

Анжуман якунида билдирилган фикр ва таклифлар асосида тегишли тавсиялар қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

ЯНГИЛАНИШЛАР ЖАРАЁНИГА ДАХЛДОРЛИК ҲИССИ ВА МАСЪУЛИЯТ

1 Айтиш жоизки, бир пайтлар вилоятда ичимлик суви таъминотида ҳам айрим муаммолар бор эди. Ўтган қисқа даврда Президентимиз ташаббуси билан бу масала секинаста ечим топа бошлади. Вилоятда кўплаб аҳоли марказлашган ичимлик суви билан таъминланди.

Шунингдек, “Тошкент вилояти ичимлик суви ва оқова сув тизимларини реконструкция қилиш ва қуриш” лойиҳасининг 3-босқичи доирасида Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен ва Бекободдаги иншоотлар реконструкция қилинмоқда. Масалан, “Mesal Water Technologies” корхонасида шу каби сув тозалаш иншоотлари учун ўттиздан ортиқ махсус қурилма ва ускуналар ишлаб чиқариляпти. Бу эса аҳоли фаровонлиги ва саломатлигига муносиб ҳисса қўшади.

Вилоятда бўлаётган ўзгаришлар ҳақида гапирганда, албатта, охирги етти йилда ҳудудда қарийб 9,4 миллиард долларлик инвестициялар ўзлаштирилиб, 143 мингдан ортиқ иш ўринлари ва 5 миллиард долларлик экспорт имконияти яратилганини ҳам алоҳида қайд этиш жоиз. 2024 — 2026 йиллар учун эса жами 26 миллиард долларлик 125 та лойиҳа режалаштирилган. Бу орқали кўплаб иш ўринлари яратилиб, аҳолининг даромадлари ошади, одамлар ҳаётдан рози бўлади.

Давлатимиз раҳбарининг ҳудудга ташрифи давомида ҳеч бир соҳа эътибордан четда қолмади. Масалан, миграция бўйича масалалар ҳам эътибор марказида бўлди. Чунки кейинги пайтларда Тошкент вилоятидан хорижга арзон ишларга кетганлар 30 мингга камайган. Лекин ҳали 158 минг киши чет элда меҳнат қилмоқда.

Ташқи меҳнат миграцияси агентлиги фаолияти такомиллаштирилиб, аҳолини хавфсиз ва юқори даромадли иш билан таъминлаш бўйича янги ёндашувлар жорий этилиши мутлақо оқилона қарор бўлди. Айниқса, чет элда мавсумий ишлаб қайтган ва яна кетиш истагида бўлган кишиларга юқори даромадли касблар ўргатилиши, касб-ҳунари борлар хорижий тилларга ўқитилиши, шубҳасиз, ёшларимизнинг хорижда самарали меҳнат қилиши ва яхши даромад топишига туртки бўлади.

Бугун вилоятнинг қай бир гўшасига борманг, шаҳар ва қишлоқларда янгиланиш, аҳолини уй-жой билан таъминлаш бўйича кенг кўламли ишлар қилинаётганига гувоҳ бўласиз. Энг муҳими, одамлар кайфияти юқори, мамлакатдаги ислоҳотлардан мамнун. Оддий мисол. Яқин-яқингача вилоятда пахсадевор мактаблар, томлари лой сувоқли уйлар кўзга ташланган бўлса, бугун улар кескин камайди. Мавжуд таълим муассасалари реконструкция қилиняпти, янгилари барпо этилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг вилоятга ташрифи давомида белгилаб берилган устувор вазифалар барча раҳбарлар қатори биз, депутатлар зиммасига ҳам катта масъулият юклайди. Шундай экан, биз бу борада янада фаол бўлиб, ушбу топшириқлар ижроси устидан доимий равишда депутатлик назоратини ўрнатиб боришимиз, ислоҳотлар жараёнига ўз ҳиссамизни қўшишимиз, юртимиз тараққиёти учун бор куч ва салоҳиятимизни сафарбар этишимиз мақсадга мувофиқдир.

Моҳира ХЎЖАЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

Ҳаётий масалаларга оид халқчил нормалар

1 Мазкур қонун лойиҳаси билан нодавлат умумий ўрта таълим жараёнига тадбиркорлик субъектларини жалб қилиш, ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларни қўллаб-қувватлашга қаратилган нормалар белгиланмоқда.

Хусусан, ушбу ҳужжатда қуйидагилар назарда тутилмоқда:

— 2025 йил 1 январдан бошлаб 2030 йил 1 январга қадар юридик шахсларга ўз маблағлари ҳисобидан нодавлат умумий ўрта таълим ташкилотлари биноларини қуриш билан боғлиқ бўлган харажатларнинг фойда солиғини ҳисоблашда икки йил давомида тенг улушларда чегириб ташлаш ҳуқуқи берилмоқда;

— 2027 йил 1 январга қадар бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириладиган протез мосламалари ва уларнинг бутловчи, эҳтиёт қисмлари қўшилган қиймат солиғини тўлашдан озод этилиши кўзда тутилмоқда;

— муҳтож шахслар протез мосламалари ва реабилитация воситаларини ваучер (субсидия) асосида харид қилганда, ваучер қиймати билан сотиб олинган протез мосламалари ва реабилитация воситаларининг нархи ўртасида ҳосил бўлган ва ушбу шахсларга берилган ижобий фарқнинг 20 фоизи жисмоний шахсларнинг жами даромадлари таркибига киритилмаслиги белгиланмоқда.

Мунозаралар давомида депутатлар қонун лойиҳасининг мазмун-моҳияти ва аҳамиятига алоҳида тўхталиб, унинг қабул қилиниши нодавлат умумий ўрта таълимни ривожлантиришга, шунингдек, ижтимоий ҳимояга муҳтож шахсларни қўллаб-қувватлашга кенг йўл очишини қайд этди.

Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Темир йўл транспортида юк ташиш ривожланади

Мажлисда “Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 483-моддасига қўшимча киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан кўриб чиқилди.

Мамлакатимизда темир йўл тармоғини ислоҳ этишда аҳолига кўрсатилаётган транспорт хизматлари сифатини янада оширишга қаратилган чоралар кўрилмоқда. Шу ўринда мазкур тармоққа хусусий секторни жалб қилишда тизимли ишларни олиб бориш талаб этилади.

Ушбу ҳужжат билан Солиқ кодексининг 483-моддасига вагонлар (контейнерлар) операторларининг вагонларни (контейнерларни) ижара шартномаси асосида фойдаланишга бериш хизматини кўрсатиш бўйича айланмаси қўшилган қиймат солиғидан озод этилишини назарда тутувчи қўшимча киритилмоқда.

Қонун лойиҳаси темир йўл транспортида юк ташишни янада ривожлантиришга қаратилгани билан аҳамиятли бўлиб, темир йўл тармоғига инвестицияларни жалб этишни рағбатлантиришга хизмат қилади.

Мажлисда қонун лойиҳаси депутатлар томонидан иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Миллий гвардиянинг болалар билан ишлашга оид ваколатлари мустаҳкамланмоқда

Вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тизимини такомиллаштиришга қаратилган қонун лойиҳаси ҳам қуйи палата мажлисида биринчи ўқишда обдан муҳокама қилинди.

Қайд этилганидек, мамлакатимизда вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган манзилли чора-тадбирлар амалга ошириб келинмоқда. Хусусан, вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар профилактикасини янгича ёндашувлар асосида янада такомиллаштириш мақсадида ички ишлар органларининг вояга етмаганлар масалалари бўйича инспектор-психологлари лавозимлари штати Миллий гвардия ташкилий тузилмасига ўтказилди.

Шундан келиб чиқиб ҳозирги кунда уларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган ваколатларини ҳам Миллий гвардияга ўтказиш юзасидан қонунчиликка тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш зарурати мавжуд.

Қонун лойиҳаси билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга ички ишлар органларининг вояга етмаганлар масалалари бўйича катта инспектор-психологлар ва инспектор-психологларга доир ваколатларини Миллий гвардия органларига ўтказишни назарда тутувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Бунда Миллий гвардиянинг болалар билан ишлаш бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлинмалари ходимларининг маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги, жумладан, болаларни тарбиялаш ва уларга таълим бериш бўйича мажбуриятларни бажармаганлик, жамоат жойларида тамаки ёки алкоголь маҳсулотини истеъмол қилганлик, шунингдек, вояга етмаган шахсни ғайриижтимоий хатти-ҳаракатларга жалб этганлик бўйича ишларни кўриб чиқишга ҳамда жарима тариқасидаги маъмурий жазо чораларини қўллашга доир ваколатларини мустаҳкамловчи ўзгартиришлар киритилиши назарда тутиляпти.

Депутатларнинг фикрича, ушбу қонун лойиҳаси Миллий гвардия органларининг вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар профилактикасига, болаларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга доир фаолияти самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди.

Жонли ижрода янги талаб ва тартиблар

Бир гуруҳ депутатлар томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида ишлаб чиқилган жонли ижро санъатини янада ривожлантиришга қаратилган қонун лойиҳаси биринчи ўқишда муҳокама қилинди.

Қонун лойиҳаси билан “Маданий фаолият ва маданият ташкилотлари тўғрисида”ги, “Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида”ги, “Реклама тўғрисида”ги қонунларга Маданият вазирлигининг маданий фаолият соҳасидаги ваколатлари, концерт-томоша фаолиятини амалга ошириш талабларига, шунингдек, концерт-томоша тадбирлари рекламасида фонограммадан фойдаланилиши тўғрисида ахборот бериш тартибига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш назарда тутилмоқда.

Бунда Маданият вазирлигининг ваколатига оид нормалар янада такомиллаштирилиб, тадбирларни ташкил этиш ва ўтказишда жонли ижро ёки фонограммадан фойдаланиш шакли ва даражасини белгилаши, ижрочилар томонидан фонограмма ва муаллифлик асарларидан фойдаланишда амалдаги қонунчиликка риоя қилиниши мониторингини юритиб боришига оид қўшимча нормалар билан тўлдириляпти.

Бундан ташқари, концерт-томоша тадбирларида қўшиқларни ижрочилар томонидан ижро этишда фонограммадан фойдаланиш даражаси тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олган аудиохабар тарқатилишини таъминлаш, фонограммадан фойдаланиш даражаси ҳақида ахборот бериш тартиби, концерт-томоша тадбирининг дастурида ижрочилар ва асар муаллифлари аниқ кўрсатилиши шарт экани белгилаб қўйилмоқда.

Депутатларнинг қайд этишича, ушбу қонун лойиҳасининг қабул қилиниши концерт-томоша тадбирларини уюштириш самарадорлигини ошириш, жонли ижро санъатини ривожлантириш, истеъдодли ижодкорларни қўллаб-қувватлаш ва жонли ижрони рағбатлантиришнинг янги механизмларини жорий этишга ҳисса қўшади.

Савол-жавоблардан сўнг қонун лойиҳаси депутатлар томонидан биринчи ўқишда қабул қилинди.

Давлат божидан озод этиш таклиф қилиняпти

Депутатлар “Давлат божи тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 8 ва 9-моддаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги қонун лойиҳасини биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан кўриб чиқди.

Маълум қилинганидек, мамлакатимизда энергия ресурсларидан оқилона ва самарали фойдаланишга, иқтисодиётни жадал ривожлантириш учун зарур бўлган энергиянинг ҳосил қилиниши ва сарфланишини барқарорлаштиришга қаратилган тизимли ислоҳотлар амалга оширилмоқда.

Мазкур қонун лойиҳаси билан “Давлат божи тўғрисида”ги Қонунга иссиқлик ва электр энергияси таъминотчиларининг кўрсатилган хизматлар учун тўловлар борасидаги қарздорликни ундириш мақсадида фуқаролик ишлари бўйича ҳамда иқтисодий судларга мурожаат қилганда давлат божидан озод этишни назарда тутувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш таклиф қилинмоқда.

Шу билан бирга, иссиқлик ва электр энергияси таъминоти корхоналарининг талаблари суд томонидан кўриб чиқилиб, мазкур талабларни қаноатлантириш тўлиқ ёки қисман рад қилинган тақдирда, давлат божи ушбу ташкилотлардан талабларнинг қаноатлантирилиши рад этилган миқдорига мутаносиб равишда ундирилиши белгиланяпти.

Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Яйлов ерларидан самарали фойдаланиляптими?

Қонунчилик палатасининг 2024 йил 27 август куни бўлиб ўтган мажлисида Қишлоқ хўжалиги вазири И. Абдураҳмоновга яйлов ерларидан самарали фойдаланиш, уларда озуқабоп экинларни етиштириш ҳамда соҳада кластер тизими асосида иш ўринларини яратиш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида қуйи палатанинг парламент сўрови юборилган эди.

Мажлисда депутатлар мазкур парламент сўровига келган жавобни атрофлича кўриб чиқди.

Унда келтирилишича, мамлакатимизда яйлов ерларидан самарали фойдаланиш, соҳага илм-фан ютуқлари ҳамда замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш борасида тизимли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, Қорақалпоғистон Республикаси, Навоий, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Сурхондарё ва Самарқанд вилоятларида 9 млн. гектар яйлов ерларда чорва молларини икки ва тўрт босқичли алмашлаб боқиш бўйича календарь режалари ишлаб чиқилган. Яйловларда чорва молларини ўтлатишда чўл, яримчўл ва тоғолди яйловлари учун йил фасллари бўйича кетмакет, алмашлаб фойдаланиш амалиёти йўлга қўйилган.

Шунингдек, яйлов ўсимликларининг 300 гектар бирламчи уруғчилиги майдонлари ташкил этилган. Фанлар академиясининг Ботаника институти билан ҳамкорликда Фориш, Нурота, Ғиждувон, Нуробод, Нишон, Муборак туманларида 4 минг гектар яйлов ерларда доривор ўсимликларнинг тарқалиш майдонлари ва уларнинг захира қийматларини аниқлаш ишлари амалга оширилган.

Бундан ташқари, ҳудудларда қорақўлчилик ва кавракчилик йўналишларида янги лойиҳаларни ишга тушириш ҳамда каврак плантацияларини ташкил этиш учун 3 млн. АҚШ доллари миқдорида инвестиция маблағлари ўзлаштирилган. Сифатли ва экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва каврак хомашёсини йиғиб олишни кўпайтириш ҳисобига 8,2 млн. АҚШ доллари миқдорида қорақўл ва каврак маҳсулотлари экспорти амалга оширилган.

Шу билан бирга, йил якунига қадар яйловлардан фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш бўйича ҳудудий дастурлар ишлаб чиқилади, тармоқда 117 минг нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Берилган жавобга кўра “Ўзбекистон Республикасининг яйловлар ва улардаги ер ости сувларини муҳофаза қилиш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги фармон лойиҳаси ишлаб чиқилган. Унда яйлов ўсимликлари маҳсулдорлигини ошириш бўйича қатор чора-тадбирлар назарда тутилмоқда.

Мажлисда парламент сўровига Қишлоқ хўжалиги вазирининг жавоби маълумот учун қабул қилинди.

«Спин-офф» корхоналари фаолиятида инновацион ёндашув

Қуйи палатанинг 2024 йил 27 август куни бўлиб ўтган мажлисида Олий таълим, фан ва инновациялар вазири Қ. Шариповга “Олий таълим муассасалари ва уларнинг қошида “спин-офф” тажриба ишлаб чиқариш корхоналарини самарали ташкил этиш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида”ги парламент сўрови юборилган эди.

Мажлисда депутатлар мазкур сўровга келган жавобни атрофлича кўриб чиқди.

Парламент сўровига жавобда келтирилишича, давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 6 июлдаги тегишли Фармони билан тасдиқланган 2022 — 2026 йилларда Ўзбекистон Республикасининг инновацион ривожланиш стратегиясида олий таълим ташкилотларида тадбиркорлик муҳити ва фаолиятини шакллантириш ҳамда илмий тадқиқот натижаларининг технологик трансферларини қўллаб-қувватлашда академик “спин-офф” компанияларини ташкил этиш белгиланган.

2023-2024 йилларда олий таълим муассасалари таъсисчилигида МЧЖ, ДУК шаклида 48 та корхона фаолият юритган бўлиб, уларнинг 39 таси илмий ҳажмдор ва инновацион маҳсулотлар (товар ва хизматлар) ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган инновацион “спин-офф” корхонадир. Шунингдек, илмий ташкилотлар қошида 24 та “спин-офф” корхона фаолият юритмоқда.

Вазирлик жавобига кўра 2023 йилда олий таълим муассасалари қошидаги “спин-офф” корхоналарига ажратилган маблағлар 9,63 млрд. сўмни, бошқа таъсисчи ва иштирокчилар томонидан ажратилган сармоялар 2,94 млрд. сўмни ташкил этган. Ишлаб топилган даромад миқдори эса 8,8 млрд. сўм бўлиб, яратилган иш ўринлари сони 325 тага етган.

Шу билан бирга, олий таълим муассасалари томонидан очилган 34 та “спин-офф” корхона фаолиятини давом эттирмоқда. Улар томонидан турли хил тармоқ корхоналар, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги тадбиркорлик субъектлари, аҳоли учун зарур бўлган инновацион ва импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқарилиб, истеъмолчиларга етказиб бериляпти.

Депутатлар томонидан ушбу йўналишда вазирлик муайян ишларни амалга оширгани, шунингдек, яқинда Президентимиз имзолаган “Креатив иқтисодиёт тўғрисида”ги Қонун мазкур соҳани янада қўллаб-қувватлаш ва ривожлантиришга қаратилгани қайд этилди.

Мазкур қонуннинг аҳамиятини кенг тарғиб қилиш, унда белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш бўйича зарур чоралар кўриш лозимлиги таъкидланди.

Мажлисда парламент сўровига жавобда кўтарилган масалалар бўйича атрофлича маълумотлар тақдим этилгани таъкидланиб, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирининг жавоби маълумот учун қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

ИНСОН ҲАЁТИ ВА СОҒЛИГИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ВА ЭКОЛОГИК ҲУҚУҚЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШ: ИСТИҚБОЛДАГИ ВАЗИФАЛАР

Инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни ва қадр-қиммати олий қадрият ҳисобланган янги Ўзбекистонда амалга оширилаётган изчил ислоҳотлар, аввало, инсон фаровонлигини ва жамиятнинг барқарор ривожланишини, ҳар кимнинг қулай атроф-муҳитга, унинг ҳолати тўғрисидаги ишончли ахборотга эга бўлиш ҳуқуқларини таъминлаш ҳамда мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамиятидаги нуфузли ўрнини янада мустаҳкамлашга қаратилмоқда.

Ўзбекистон Экологик партияси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлари сайловларида ***“Табиат учун бирлашайлик”*** *шиори остида иштирок этиб, атроф-муҳит барқарорлигини таъминлаш ва экология масалалари нафақат давлат ва жамият, балки ҳар бир инсон, оила ва маҳалланинг бирламчи вазифаси бўлишига эришишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.*

Партиямизнинг Сайловолди дастурида давлат органлари фаолиятида ва жамият ҳаётининг барча жабҳасида янги таҳрирда қабул қилинган Конституциямиз нормаларини ҳаётга изчил татбиқ этиш, ***давлат ва жамият бошқаруви, суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислоҳотлар самарадорлигини ошириш*** *ҳамда* ***қонунчиликни такомиллаштириш*** *юзасидан* ***2 та*** *кодекс,* ***ўнга яқин*** *янги қонун лойиҳалари ҳамда миллий дастур, концепция ва стратегияларни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш кўзда тутилган.*

Эколог-ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш ва экология соҳасига ихтисослаштирилган судларни ташкил этиш зарур

Юртимизда экология соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашишни кучайтириш, таъсирчан экологик назорат тизимини такомиллаштириш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, Бош прокуратура тизимида Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ўрмон хўжалиги соҳасидаги қонунчилик ижроси устидан назорат бошқармаси, жойларда табиатни муҳофаза қилишга оид қонунчилик ижроси устидан назорат ҳамда ерлардан ноқонуний фойдаланишни бартараф этиш бўйича ихтисослаштирилган прокуратуралар ташкил этилди. Ички ишлар вазирлиги, Миллий гвардия ва Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиатдан фойдаланиш соҳасидаги ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш бўйича ҳамкорлиги йўлга қўйилди.

Партия, экологик ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарликни кучайтириш зарурлигини таъкидлаган ҳолда, юридик ва жисмоний шахсларнинг экологик ҳуқуқларини, мулкий ва бошқа манфаатлари ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқий маданияти ва саводхонлигини ошириш, уларга соҳада қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини етказиш мақсадида юридик ёрдам ва хизматларни йўлга қўйиш зарур, деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Экологик партияси томонидан илгари сурилаётган **малакали юридик ёрдам ва хизмат кўрсатиш сифатини ошириш ҳамда эколог-ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш тизимини йўлга қўйиш** ташаббуси экологик низоларни ҳал этишда ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда, тадбиркорлик субъектлари фаолиятига аралашувлар, тазйиқ ва тўсиқларга йўл қўймаслик, шунингдек, уларнинг экологик ҳуқуқлари чекланишининг олдини олиб, ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш кафолатларини кучайтиради.

Ҳозирда экологик ҳуқуқбузарликлар учун маъмурий ва жиноий жавобгарликнинг амалдаги санкциялари айрим ҳолларда табиатга ва табиий ресурсларга етказилган ҳақиқий зарарга нисбатан номутаносиб равишда белгиланган бўлиб, бу экологик ҳуқуқбузарликлар сони камайишига олиб келмаяпти. Масалан, ўтган **2023 йил**да **чиқиндилар** билан боғлиқ ҳуқуқбузарликлар сони қарийб **17 400 та**ни, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар **11 580 та**ни, ўсимлик дунёсини муҳофазалаш йўналишида **5 220 дан** ортиқни, сув ва сув объектларини ҳимоялаш борасида **1 400 дан** ортиқни ташкил этган.

Маълумотларга кўра 2023-2024 йиллар давомида экологик ҳуқуқбузарликлар юзасидан **27 та** ҳолат бўйича жиноий иш қўзғатилган бўлиб, уларнинг барчаси бўйича енгил жарима санкциялари қўлланилган. **9,5 мингга** яқин ноёб турдаги дарахтлар ноқонуний кесилиши оқибатида табиатга 36 млрд. сўмлик зарар етказилган.

Сўнгги уч йилда қурилаётган объектлар сони **3 баробар** ошиб, дарё ўзанларида ноқонуний қум-шағал қазиб олиш билан боғлиқ **303 та** ҳолатда **68 млрд. сўм** миқдорида жарима қўлланилган, шундан **42 та** ҳолатда **45 млрд. сўм** миқдорида табиатга зарар етказганлик учун жиноят ишлари қўзғатилган.

Шу ўринда, **ЎзЛиДеП** Сайловолди дастурида “Тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ бўлган жиноят турларини камайтириш, мазкур соҳани либераллаштириш тарафдоримиз” деган ғояни илгари сурмоқда. Бироқ мамлакатимизда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш бўйича ҳуқуқбузарликлар учун нафақат маъмурий, балки жиноий жавобгарлик чоралари кучайтирилаётган бир пайтда бу ғоя қанчалик ўринли бўлади?

Чунки партиямиз экологик ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарликни кучайтириш, жумладан, **атроф-муҳитга ва аҳоли соғлигига етказилган зарарни тўла қоплаш мажбуриятини ҳамда ҳуқуқни қўллаш амалиёти самарадорлигини такомиллаштириш** тарафдоридир.

Партиямиз экология соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар камаймаётганлигини қайд этгани ҳолда экология соҳасидаги ҳуқуқбузарликларни ва жиноят ишларини кўриб чиқиш бўйича **ихтисослаштирилган судлар ташкил этиш** ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексдаги **жавобгарлик чораларини қайта кўриб чиқиш**, маъмурий жазо чораларини қўллашда **судларга кенгроқ ваколат бериш** ташаббуслари орқали соҳадаги бир қатор муаммоларнинг олдини олиш мумкин деб ҳисоблайди.

Кўплаб мамлакатларда экологик муаммоларга жиддий эътибор қаратилиши, ушбу масалаларда фуқаролик жамиятининг фаоллашуви ихтисослаштирилган экологик судларни ташкил этиш масаласини кун тартибига қўймоқда.

Ҳозирда хорижий давлатларда ихтисослаштирилган экологик судларни шакллантириш тенденцияси кучайиб, БМТнинг Атроф-муҳит бўйича дастури маълумотларига кўра **44** мамлакатда **1200 дан** ортиқ миллий экологик судлар фаолият кўрсатмоқда. Статистикага кўра, уларнинг аксарияти сўнгги ўн йил ичида Буюк Британия, Хитой, Бельгия, Боливия, Парагвай, Филиппин, Таиланд, Жанубий Африка Республикаси ва бошқа мамлакатларда ташкил этилган.

Экологик судлар ихтисослаштирилган суд сифатида, масалан, АҚШнинг Вермонт штатидаги, Австралиянинг Янги Жанубий Уэльсдаги, Канаданинг Онтарио штатидаги, Янги Зеландиядаги каби тузилиши мумкин ёки Нидерландия, Дания, Финляндия ва Швециядаги каби суд тизимидаги экологик низоларни кўриб чиқадиган тузилма сифатида ҳам фаолият кўрсатиши мумкин.

Жаҳон ҳамжамияти халқаро даражада ҳал қилиниши талаб этиладиган экологик низоларга дуч келаётганлиги сабабли 1993 йилда БМТ халқаро суди таркибида “экологик масалалар палатаси” тузилган. Шу билан бирга ҳуқуқшунослар ташаббуси билан 1994 йилда Мехико шаҳрида бўлиб ўтган конференцияда халқаро экологик суд ташкил этилган.

Халқаро экологик суд атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва атроф-муҳитни бошқариш бўйича халқаро низоларни муайян вазиятни ҳуқуқий таҳлил қилиш асосида манфаатдор томонларнинг илтимосига биноан маслаҳат бериш, томонларни яраштириш, муросага келтириш ва томонларнинг ўзаро илтимосига биноан, томонлар олдиндан мажбурий деб тан олган қарор билан суд арбитражи жараёнини ўтказиш орқали ҳал этади.

БМТнинг Атроф-муҳит бўйича дастури экспертларининг фикрича, экологик судларнинг энг самарали модели Янги Зеландия, Австралиянинг Янги Жанубий Уэльс каби ихтисослаштирилган мустақил суд институтлари ҳисобланади.

Таъкидлаш лозимки, ихтисослаштирилган экологик судлар ташкил этиш ва одил судловдан самарали фойдаланиш орқали инсоннинг экологик ҳуқуқларини ҳимоя қилишни таъминлаш йўлга қўйилади. Шу жиҳатдан бундай судларнинг фаолият кўрсатиши ҳаётий зарурат бўлиб, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш йўлида жиддий қадам ҳисобланади.

Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашда янги ёндашув

Ўзбекистон Экологик партияси Сайловолди дастурида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш тизимини такомиллаштириш юзасидан **йўл ҳаракати хавфсизлигини тартибга солишни қонуности ҳужжатларидан қонун асосида тартибга солишга ўтказиш** ташаббуси илгари сурилмоқда. Боиси йўл ҳаракати хавфсизлиги қоидалари ҳар қандай мамлакатда фуқароларнинг ҳаёти, саломатлиги ва мол-мулкини ҳимоя қилишнинг кафолати ҳисобланади.

Европа мамлакатлари ва АҚШда йўл ҳаракати хавфсизлигига оид алоҳида қонунлар бўлиб, улар жамиятдаги ижтимоий муносабатларни тартибга солишда муҳим аҳамиятга эга. Қабул қилинаётган ҳар бир қоида, ҳар бир йўл белгиси ва жавобгарлик чоралари парламент томонидан тасдиқланган қонунларга асосланади.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра ҳар йили йўл-транспорт ҳодисалари натижасида **1,19 млн.**га яқин одамлар вафот этади, йўл-транспорт ҳодисалари **5 ёш**дан **29 ёш**гача бўлган болалар ва ёшлар ўлимининг асосий сабабидир. Йўл-транспорт ҳодисалари натижасида етказилган зарар аксарият давлатлар ялпи ички маҳсулотининг **3 фоизи**гача етади. Бу каби муаммоларни ҳал этиш учун яхлит қонуний ечим керак. Бу ечим Экологик партия Сайловолди дастурида таклиф этилган.

Юртимизда ҳам содир бўлаётган йўл-транспорт ҳодисалари аянчли оқибатларга олиб келмоқда. 2023 йилда транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқидан маҳрум қилинганига қарамай, яна рулга ўтирган шахслар томонидан **707 та** йўл-транспорт ҳодисаси содир этилган. Бунинг оқибатида **212 нафар** шахс ҳаётдан кўз юмган, **546 киши** эса турли даражада тан жароҳатлари олган.

Мазкур статистик маълумотлар соҳани тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш зарурлигини кўрсатади. Шу жиҳатдан, мазкур муносабатларни қонун асосида тартибга солиш ҳар томонлама самарали ҳисобланади.

Партиянинг таклифи халқаро миқёсдаги ташаббусларга ҳам бевосита мос ҳисобланади. БМТ Бош Ассамблеяси “Дунё бўйлаб йўл ҳаракати хавфсизлигини ошириш бўйича резолюция”ни (A/RES/74/299) қабул қилиб, 2021 — 2030 йилларгача бўлган даврни йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича ҳаракатнинг иккинчи ўн йиллиги деб эълон қилди. Мазкур резолюцияда йўл ҳаракати хавфсизлиги муаммосини ҳал қилиш учун асосий шартлар ва хизматларни тақдим этиш, энг аввало, қонун чиқарувчи органлар зиммасида эканлиги қайд этилган.

Ҳозирда йўл ҳаракати хавфсизлигини тартибга солиш масалалари “Йўл ҳаракати тўғрисида”ги Қонун, йўл ҳаракати қоидалари, йўл ҳаракати қоидаларининг бузилишига доир маъмурий ишларни кўриб чиқиш тартиби, йўл-патруль хизмати ходимларининг йўл ҳаракати қатнашчилари билан ўзаро муносабатлари ва махсус мосламалардан фойдаланиши тартиби тўғрисидаги низомлар билан ҳам тартибга солинади. Бу, ўз навбатида, тарқоқ ҳолдаги ўзаро боғлиқ қоидаларни битта қонунга жамлашни тақозо этмоқда.

Партия йўл ҳаракати хавфсизлигини тўлиқ қонун асосида тартибга солиш йўл-транспорт ҳодисалари ва қоидабузарликлар сонини камайтириш, йўл ҳаракати қатнашчилари ҳуқуқий маданияти, ўзаро ҳурмати ва билим-тажрибасини ошириш, ҳайдовчилар ва пиёдалар учун қулай ва хавфсиз йўл ҳаракатини ташкил этишни таъминлашга хизмат қилади, деб ҳисоблайди.

Ёшларга тамаки маҳсулотлари сотилишини тақиқлаш лозим

Ўзбекистон Экологик партиясининг Сайловолди дастуридан ўрин олган муҳим ташаббуслардан бири 2009 йил 1 январдан кейин туғилган шахсларга 2030 йилдан бошлаб **тамаки маҳсулотлари сотилишини тақиқлаш** ва инсон саломатлиги, айниқса, болалар соғлигига энергетик ичимликларнинг салбий таъсирини инобатга олиб, **21 ёшдан кичик шахсларга** энергетик ичимликлар сотишни тақиқлашдан иборат.

Ўтказилган тадқиқот натижаларига кўра 2024 йил 1 сентябрь ҳолатига Ўзбекистонда тамаки маҳсулоти ноқонуний айланмасининг улуши 12,5 фоизни ташкил қилди.

Тамаки маҳсулотларини истеъмол қилиш инсон саломатлигига жиддий зарар етказиши ҳақида кўп бора эшитсак-да, афсуски, ҳозирги кунда бутун жаҳонда тамаки чекувчилар сони ортиб, айниқса, ёшлар орасида бу одатнинг кенг тарқалаётгани дунё жамоатчилигини ташвишга солмоқда.

Кўплаб мамлакатларда ёшларнинг тамаки маҳсулотларини истеъмол қилишига чек қўйишга қаратилган саъй-ҳаракатлар амалга оширилмоқда. Масалан, Янги Зеландияда **2009 йил 1 январда ва ундан кейин туғилган шахсларга** тамаки маҳсулотларини сотиш тақиқланган бўлиб, белгиланган тартибни бузганлик учун **50 000 дан 150 000 долларга**ча жарима назарда тутилган.

Бутун дунёда соғлом турмуш тарзи тарафдорлари, сиёсатчилар ҳамда тамакига қарши курашиш фаоллари бу муаммони муҳокама платформасига олиб чиқмоқда. Мамлакатлар ҳукуматларини ёшларни бундай иллатдан ҳимоя қилиш учун зарур чораларни кўришга даъват этмоқда.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотига кўра, дунё бўйлаб **13 — 15 ёшда**ги **37 млн.** нафар ўғил-қиз тамакини у ёки бу шаклда истеъмол қилади. Европа минтақасида эса **13 — 15 ёшда**ги **11,5 фоиз** ўғил болалар ва **10,1 фоиз** қизлар (умумий ҳисобда 4 миллион нафар ёш) тамаки чекади.

Экспертлар фикрича, ёшлар ўртасида кашандалик кўлами ортишига бир-биридан жозибадор рекламалар кўпайиб, қонуний чекловлар тобора сусайиб бораётгани сабаб бўлмоқда. Мутахассислар 2050 йилгача сайёрамизда чекиш туфайли **450 млн.** инсон ҳаётдан кўз юмиши мумкинлигини прогноз қилмоқда.

Шулардан келиб чиқиб, Ўзбекистон Экологик партияси томонидан илгари сурилаётган ташаббус, яъни 2009 йил 1 январдан кейин туғилган шахсларга 2030 йилдан бошлаб тамаки маҳсулотлари сотилишини тақиқлаш таклифи бугунги кундаги муҳим масалалардандир. Қолаверса, бу ёш авлодни кашандалик иллатидан ҳимоялашда самарали механизмга айланиши аниқ. Бу таклифнинг қўллаб-қувватланиши аҳолининг, аввало, ёшларни тамаки маҳсулотларининг зарарли таъсиридан, шу билан боғлиқ ижтимоий ва бошқа салбий оқибатлардан ҳимоя қилишга ҳамда жамиятда соғлом турмуш тарзини шакллантириш ва қарор топтиришга хизмат қилади.

Экологик қонунчиликни сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқиш — устувор мақсад

Ўзбекистон Экологик партияси томонидан экологияга оид қонунчиликни кодификациялаш орқали Экологик ва Ўрмон кодексларини қабул қилиш ташаббуси илгари сурилиб, мазкур соҳалардаги қонунчилик ҳужжатларини яхлит тизимлаштирилишига эришиш кўзда тутилмоқда. Аҳамиятли жиҳати, партиянинг 2019 йилги Сайловолди дастурига ҳам Экологик кодекс лойиҳасини ишлаб чиқиш масаласи киритилган бўлиб, партия фракцияси томонидан унинг лойиҳаси ишлаб чиқилган. Уни янада такомиллаштириш ва парламент муҳокамасига олиб чиқиш жорий Сайловолди дастурининг ҳам устувор вазифаларидан ҳисобланади.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Экологик партияси қонун ижодкорлиги йўналишида “Атроф-муҳит мониторинги тўғрисида”ги, “Экологик ахборотлаштириш тўғрисида”ги, “Табиатни тиклаш тўғрисида”ги ва “Кимёвий хавфсизлик тўғрисида”ги янги қонунларни ҳамда янги таҳрирдаги “Чиқиндилар тўғрисида”ги, “Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида”ги, “Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида”ги қонунларни қабул қилиш зарур деб ҳисоблайди.

Хусусан, **“Атроф-муҳит мониторинги тўғрисида”**ги қонун атроф-муҳит мониторинги тизимини такомиллаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш, прогнозлаштириш орқали атроф-муҳитга салбий таъсир юзага келишининг олдини олиш, шунингдек, табиий ресурслардан фойдаланишни тизимли равишда кузатиш, атроф табиий муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида давлат назорати юритилишини баҳолаш ҳамда ишончли ахборот билан таъминлашга хизмат қилади.

Аҳолининг экологик ахборотга бўлган конституциявий ҳуқуқини таъминлаш мақсадида эса **“Экологик ахборотлаштириш тўғрисида”**ги қонунни, атроф-муҳитни тиклаш, унга бўладиган зарарли таъсир оқибатларини бартараф этиш ва табиий ресурсларни такрор ишлаб чиқаришнинг ҳуқуқий асосларини белгиловчи **“Табиатни тиклаш тўғрисида”ги қонунни**, ҳозирда кимё саноати жадал ривожланаётганлигини эътиборга олиб, аҳолини кимёвий заҳарланишдан сақлаш, соғлигини муҳофазалашга қаратилган **“Кимёвий хавфсизлик тўғрисида”**ги қонунни қабул қилиш ҳам устувор аҳамиятга эга.

Бундан ташқари, партия чиқиндиларни бошқариш соҳасидаги давлат сиёсатининг устувор йўналишлари ҳамда тамойилларини ва соҳада давлат-хусусий шериклик механизмини ҳамда давлат бошқаруви органлари ваколат ва функцияларини аниқ белгиловчи янги таҳрирдаги **“Чиқиндилар тўғрисида”ги қонунни**, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш, иссиқхона газлари нормадан ортиқ чиқарилишининг олдини олиш ва бу борада ташкилий-ҳуқуқий механизмларни белгилаш мақсадида янги таҳрирдаги **“Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида”**ги қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш тарафдори.

Шунингдек, дунёда генетик муҳандислик технологиялари ривожланиб бораётганлигини инобатга олиб, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ҳамда аҳоли соғлигини сақлаш учун янги таҳрирдаги **“Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида”**ги қонунни қабул қилиш ҳам соҳадаги ҳуқуқий асосларнинг мустаҳкамланишига олиб келади.

«Яшил» келажак йўлида Барқарор экологик ривожланиш стратегияси ва Миллий дастур қабул қилиш ҳаётий зарурат

Ўзбекистон Экологик партиясининг давлат экологик сиёсатининг устувор йўналишларини белгилайдиган **Барқарор экологик ривожланиш стратегиясини қабул қилиш** ташаббуси долзарб аҳамиятга эга бўлиб, соҳадаги комплекс муаммоларнинг олдини олишга йўналтирилганлиги билан муҳим аҳамиятга эга.

Бу ҳужжат мамлакатимизда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, экологик барқарорликка эришиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳасидаги давлат сиёсатининг устувор йўналишларини амалга оширишда муҳим аҳамиятга эга бўлиши билан бирга, аҳоли учун қулай атроф-муҳит шароитларини яратиш, иқлим ўзгаришларига мослашиш, Орол фожиаси оқибатларини юмшатишни назарда тутади.

Бир сўз билан айтганда, Барқарор экологик ривожланиш стратегияси юртимизнинг бебаҳо табиий бойликларини кўпайтиришга ҳамда ҳозирги ва келажак авлод учун асраб-авайлашга, атроф-муҳит мусаффолигини сақлашга хизмат қиладиган ҳужжат бўлади.

Шунингдек, партия қишлоқ хўжалиги, саноат ва иқтисодиёт тармоқларида сувдан самарали фойдаланишга қаратилган миллий дастурни ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эга эканини ва уни қабул қилиш зарурлигини таъкидлайди.

Миллий дастурнинг қабул қилиниши атрофимизда рўй бераётган сув билан боғлиқ экологик муаммолардан ҳар биримиз тегишли хулоса чиқариб, сувни тежаш ва исроф қилмаслик тамойилини кундалик мезонимизга айлантиришга ҳамда сувдан келажак авлод ҳам баҳраманд бўлишига имконият яратади.

Партия илгари сураётган янги қонунларни қабул қилиш ва амалдаги қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштириш ташаббуслари инсон ҳаёти ва соғлигини ҳимоя қилиш ва экологик ҳуқуқларини таъминлашга, соҳадаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини оммалаштиришга хизмат қилади.

Табиатнинг бетакрор мўъжизаси — муқаддас тупроқ, мусаффо ҳаво, зилол сув, ўз нурини сахийлик ила сочаётган қуёш, барча-барчаси биз, инсонлар учун бебаҳо неъмат эканлигини доимо ёдда тутайлик!

Она-табиатимизни, атроф-муҳитни асраб-авайлаш, келажак авлодга бекаму кўст етказиш йўлида бирлашайлик!

Хайрулло ГАППОРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
Дилдора КАМАЛОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига номзод.

ЎЗБЕКИСТОН ЭКОЛОГИК ПАРТИЯСИ ВА УНИНГ НОМЗОДЛАРИГА ОВОЗ БЕРИНГ!

Халқ сўзи
www.xs.uz /xalqsuzi.uz @xs_uz
2024 йил 17 октябрь

Уламолар Ўзбекистон Президентининг ташаббусларини бир овоздан қўллаб-қувватлашди

1 Ҳозирги пайтда исломофобия, айрим давлатлар ўртасида турли можаролар давом этаётгани, глобаллашувнинг салбий жиҳатлари авж олаётгани қайд этилиб, бу каби муаммоларнинг олдини олиш учун динимиз таълимотларини чуқур ўрганиш, ёшлар ўртасида илмни тарғиб қилиш лозимлиги қўллаб-қувватланди.

— Олим сифатида ёшларга, ушбу анжуманни кузатиб борган соғлом фикрли кишиларга айтар сўзим шуки, мутаассиб фикрларга эргашаётганлар билиб қўйсин: ислом — эзгулик дини, — дейди Россиядаги Булғор ислом академияси Илоҳиёт кафедраси ўқитувчиси, Ислом ҳуқуқшунослиги ва замонавий фатволар бўйича мутахассис Сайфул Асрий. — У ҳеч қачон инсонлар қонини тўкишга, зўравонлик қилишга ундамайди. Муқаддас ислом номидан амалга оширилаётган хунрезликларнинг буюртмачилари мўминлардан эмас. Ислом маърифатини, унинг инсонпарварлик ғояларини, бағрикенглик борасидаги тавсияларини ўрганмоқчи бўлганлар, бузғунчи тоифаларнинг етакчиларига эмас, соф тафсирга, Расулимиз салоллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига таянган ҳолда сабоқ бераётган, бирор-бир юртда фитнага ёки ихтилофларга сабаб бўлмаган, ҳур фикрли олимлар мулоҳазаларига эътибор қаратсин. Чунки мутаассиб фикрларга қўшилишнинг оқибати яхшилик билан тугамайди. Бугунги анжуманда ҳам бу яна бир бор таъкидланди. Жаҳондаги бир қанча мамлакатларни катта ташвишларга солаётган фитналарга куч билан эмас, маърифий ёндашув билан ечим топишни таклиф этган Ўзбекистон Президентининг барча чақириқларини биз, олимлар бир овоздан қўллаб-қувватлаймиз. Бу чақириқ фақат ислом уммати учун эмас, балки бутун башарият учун нажот садосидир.

Анжуманда иштирокчилар, шунингдек, мавзу доирасида қатор эзгу ташаббусларни илгари сурди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентига мурожаат йўллаб, анжуман декларациясини қабул қилди.

«Халқ сўзи».

Атом энергетикасини ривожлантириш муаммолари ва имкониятлари муҳокамаси

1 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раисининг биринчи ўринбосари, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори Содиқ Сафоев, Бутунжаҳон ядро ассоциацияси бош директори Сама Бильбао-и-Леон хоним, Энергетика вазири ўринбосари Умид Мамадаминов, “Ўзатом” агентлиги директори Азим Ахмедхўжаев, “Росатом” давлат корпорацияси бош директорининг биринчи ўринбосари Андрей Петров ва бошқалар сўзга чиққан тадбирда атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишнинг долзарб масалалари ва имкониятлари, бу борада амалга оширилаётган лойиҳаларнинг аҳамиятига алоҳида эътибор қаратилди. Иштирокчилар атом энергетикаси соҳасидаги жорий ва истиқболли лойиҳалар, атом иншоотлари хавфсизлигини таъминлаш йўллари ҳамда ядро энергетикасининг мамлакат энергетика балансидаги ўрни билан танишди. Кадрлар тайёрлаш, бу борада инновацион технологияларни жорий этиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Конференция дастуридан давра суҳбати шаклидаги иккита панель сессия ўрин олди. Унда етакчи мутахассислар, экспертлар ҳамда олимлар атом энергетикасининг истиқболлари ва имкониятларига бағишланган маърузаларни тинглади. Муҳокамаларда асосий эътибор атом энергетикаси соҳасида хавфсизликни таъминлашга қаратилди. Иштирокчилар ядровий объектлар фаолияти ишончлилигини оширишга қаратилган илғор технологиялар ва инновацион усуллар билан танишди. Атом электр станциялари ҳолатини мониторинг ва назорат қилиш тизимини ривожлантиришнинг глобал тенденциялари, шунингдек, юзага келиши мумкин бўлган хавф-хатарларга тезкор жавоб бериш механизмлари муҳокама этилди.

Мутахассислар ҳодисалар эҳтимолини минималлаштириш ва касбий тайёргарликни ошириш учун халқаро тажрибани миллий амалиётга, жумладан, мунтазам машғулотларга киритиш муҳимлигини таъкидлади. Ўзбекистон атом саноатини янада ривожлантириш учун асос вазифасини бажариши керак бўлган халқаро тартибга солиш стандартларини жорий этиш, миллий қонунчиликни жаҳон хавфсизлиги ва атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш стандартларига мувофиқлаштиришга алоҳида эътибор қаратиш муҳим жиҳат бўлди.

Муҳокамаларда ижтимоий-иқтисодий ва экологик йўналишлар ҳам четда қолмади. Иштирокчилар атом энергетикасини ривожлантириш мамлакатимиз энергетик мустақиллигини мустаҳкамлаш, янги иш ўринлари яратиш ва маҳаллий мутахассисларнинг малакасини ошириш орқали иқтисодий ўсишга кўмаклашишда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади. Анжуманда Ўзбекистон энергетика соҳасини диверсификация қилишни қўллаб-қувватлаш, илмий-техникавий соҳада салоҳиятни ошириш ва тижорий ҳамкорлик, жумладан, инвестицияларни жалб этиш масалалари муҳокама қилинди.

Ўзбекистонда ядро тиббиёти ва унинг саратонга қарши курашдаги ўрни, шунингдек, ядро технологияларини ноэнергетик йўналишларда қўллаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Университетлараро ҳамкорлик ва атом саноати учун кадрлар тайёрлаш воситаси сифатида филиаллар яратиш мавзулари ҳам долзарб бўлди.

Тадбир Ўзбекистоннинг халқаро тажрибани интеграциялаш ва атом саноатини хавфсиз ҳамда самарали ривожлантиришнинг зарур шарти бўлган илғор стандартларни жорий қилишга тайёрлигини намойиш этди.

«Халқ сўзи».

ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИКНИ МУСТАҲКАМЛОВЧИ АДАБИЙ МЕРОС

Яқинда Президентимиз Туркманистонда амалий ташриф билан бўлиб, Ашхобод шаҳрида ўтказилган туркман шоири ва мутафаккири Махтумқули Фироғий таваллудининг 300 йиллигига бағишланган “Замон ва цивилизацияларнинг ўзаро боғлиқлиги — тинчлик ва тараққиёт асоси” мавзуидаги халқаро форумда иштирок этди.

Муносабат

Туркманистон Президенти Сердар Бердимуҳамедов раислигида ўтган мазкур халқаро тадбирда Ўзбекистон етакчиси нутқ сўзлар экан, форумнинг ўтказилиши икки қардош халқ ўртасидаги биродарлик ва ҳамжиҳатлик ришталарини мустаҳкамлаш, мамлакатларимизни бир-бирига янада яқинлаштириш, бой маънавий меросимизни жаҳон аҳлига тарғиб қилиш йўлида улкан амалий қадам бўлишини эътироф этди. Махтумқули Фироғийнинг ижодий мероси нафақат Шарқ мумтоз шеърияти, балки жаҳон адабиётини ҳам бойитганлиги таъкидланди.

Дарҳақиқат, Ўзбекистонда ҳам туркман халқининг беназир фарзанди, дурдона асарлари билан инсоният тафаккурини бойитган Махтумқули Фироғий хотирасини абадийлаштириш, улуғ шоир таваллудининг 300 йиллигини кенг нишонлаш борасида кўплаб амалий ишлар олиб борилди. Жумладан, шоир таваллуд санасига бағишлаб адабий кечалар, танловлар, илмий анжуман ва семинарлар ўтказилмоқда. Театрларимизда шоир ҳақида спектакллар намойиш қилинмоқда. Шунингдек, Тошкент шаҳри ва ҳудудларимиздаги ўнлаб кўча ва хиёбонлар бугун Махтумқули номи билан аталган. Тошкент ва Хива шаҳарларида эса бу улуғ сиймо хотирасига халқимизнинг ҳурмати ифодаси сифатида ёдгорлик мажмуалари бунёд этилган. Яна бир янгилик, яқинда ўзбек ва туркман киноижодкорлари томонидан шоир ҳақида ҳамкорликда бадиий фильм суратга олинди. Бу ишлар маданий якдилликнинг бир ифодаси ўлароқ икки қардош халқнинг тарихи, санъати, тили ва урф-одатлари ҳамиша муштарак эканидан далолат.

Эътироф этиш жоизки, Махтумқули туркман шеъриятини сезиларли даражада юксалтирган. Шунингдек, у туркман адабиёти учун анъанавий бўлган араб-форс ўлчовидан воз кечиб, унинг ўрнига бўғинлар тизимини жорий қилган.

Шоир ижодининг асосий ғояси инсонпарварлик ва ҳақиқат мадҳидир. Унинг шеърларида ишқ, Ватан, инсон қадри, ҳурлик, адолат ва истиқлол мавзулари марказий ўринда туради. Шу боис Махтумқулининг адабий мероси халқимиз қалбидан ҳам чуқур жой олган. Масалан, унинг “Кўринг” шеърида қардош халқлар, хусусан, ўзбек менталитетига хос қадриятлар тараннум этилади:

Ҳар йигитнинг аслин билай десангиз,
Маъракада ўтириб-туришин кўринг.
Биров билан ошно бўлай десангиз,
Аввал ўз сўзида туришин кўринг.

Ушбу мисралар бизга ҳаётда қийинчилик ва синовларда ўзимизни қандай бошқариш, сўз ва мақсадга содиқ бўлиш муҳимлигини уқтиради. Ҳайратки, уч аср илгари битилган бу сатрлар ҳозирги глобаллашув даврининг оғриқли нуқталари моҳиятини авлодларга ҳам англатишда ҳозиру нозир.

Буюк шоир ва мутафаккирлар — Алишер Навоий ҳамда Махтумқули Фироғий ижоди нафақат ўзбек ҳамда туркман халқлари, балки барча туркий дунё ҳамда жаҳон адабиётсеварларининг умумий мероси ҳисобланади. Шу маънода, 2024 йилда нуфузли халқаро ташкилот — ЮНЕСКО раҳнамолигида Махтумқули Фироғий таваллудининг 300 йиллик қутлуғ юбилей санаси дунё миқёсида кенг нишонланаётгани, ўз навбатида, ТУРКСОЙ халқаро ташкилоти жорий йилни “Махтумқули йили” деб эълон қилгани бежиз эмас. Бундай юксак умумбашарий эътибор, шубҳасиз, улуғ шоир адабий мероси жаҳон сўз санъатининг бебаҳо хазинасига айланиб, инсониятнинг маънавий оламини юксалтиришга хизмат қилиб келаётганидан нишонадир.

Шу ўринда айтиш жоизки, Ўзбекистон ва Туркманистон ўртасидаги мустаҳкам муносабатлар асрлар давомида шаклланган анъанавий дўстлик ришталари, яхши қўшничилик алоқалари ва ўзаро ишончга асосланган. Шу боис икки мамлакатнинг стратегик шериклик муносабатлари йилдан-йилга кенгайиб, кўп қиррали ҳамкорлик, айниқса сиёсий, парламентлараро, савдо-иқтисодий ва маданий-гуманитар соҳалардаги алоқалар тараққий этмоқда. Бу юксалиш эса икки халқ ўртасидаги дўстлик ҳамда яхши қўшничилик муносабатлари тарихида янги давр бошланганини англатади. Бу йўлда адабиётнинг ҳам улуши сезиларли даражада катта бўлиб, улуғ шоирлар, хусусан, Махтумқули Фироғийнинг бой ижодий мероси азалий ришталарни янада мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этади.

Баҳодиржон ШЕРМУҲАММАДОВ,
Фарғона давлат университети ректори, профессор.

Хабар

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОҲОТЛАР ҲАҚИДАГИ КИТОБ АҚШДА НАШР ЭТИЛДИ

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев таълим ислоҳотлари орқали Ўзбекистонда янги Уйғониш даври, яъни учинчи Ренессанс пойдеворини яратишни ўзимизга асосий мақсад қилиб белгилаганимизни алоҳида таъкидлаб келади.

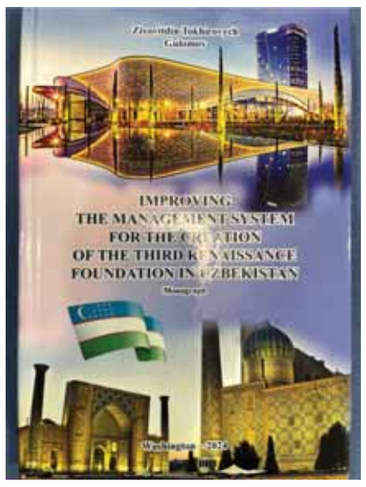
Халқаро муҳандислар академияси академиги, иқтисодиёт фанлари номзоди Зиёвитдин Ғуломов ана шу долзарб мавзуда “Ўзбекистонда учинчи Ренессанс пойдеворини яратиш учун менежмент тизимини такомиллаштириш” номли монографиясини битган ва у китоб тарзида ўзбек тилида чоп қилинган эди.

Ушбу асар Америка Қўшма Штатларида ноширлар эътиборини жалб этди ва ўзбек олимининг ушбу китоби инглиз тилига таржима қилиниб, кўп нусхада нашр этилди.

Муаллиф ўз асарида кенг кўламли демократик ўзгаришлар, жумладан, таълим ислоҳотлари орқали Ўзбекистонда янги Уйғониш даври, миллий ғоя даражасига кўтарилган учинчи Ренессанс пойдеворини яратиш асосий мақсад этиб белгиланганини чуқур таҳлил қилган.

Китобда қайд этилишича, Буюк Ипак йўлининг чорраҳасида жойлашган она заминимиз азалдан юксак цивилизация ва маданият ўчоқларидан бири бўлган. Халқимизнинг бой илмий-маданий мероси, тошга муҳрланган қадимий ёзувлар, бебаҳо меъморий обидалар, нодир қўлёзмалар, турли осориатиқалар давлатчилик тарихимизнинг уч минг йиллик теран илдизларидан далолат беради.

Кўҳна даврда Юнонистонда чақнаган илм машъаласи IX — XII асрларда Марказий Осиё ҳудудида кенг порлай бошлади. Улуғ шоиримиз мавлоно Фурқат илм-маърифатни кўнгилларнинг сурури, кўрар кўзларнинг нури, деб таърифлагани бежиз эмас. Натижада юртимиз ҳудудида биринчи Ренессанс юзага келди. Бутун дунё тан олган машҳур даҳолар инсоният маърифатига беқиёс ҳисса қўшди. Маърифат байроғини баланд кўтарган, ўз ақл-заковати ва салоҳияти билан беқиёс кашфиётлар қилган Муҳаммад Хоразмий, Аҳмад Фарғоний, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Маҳмуд Замахшарий каби ўнлаб буюк алломаларимизнинг жаҳоншумул илмий-ижодий асарлари умумбашарият тараққиётига бебаҳо ҳисса қўшди.

Асарда ҳозирги даврда бевосита Президентимизнинг ташаббуси билан Ўзбекистонда учинчи Ренессанс пойдеворини яратишга киришилганига кенг ўрин берилган. Хусусан, муаллиф мактабгача таълим ва мактаб таълими, олий ва ўрта махсус таълим тизими ҳамда илмий-маданий муассасаларни ҳамда боғча тарбиячиси, мактаб муаллими, профессор-ўқитувчилар ва илмий-ижодий зиёлиларимизни бўлғуси Ренессанснинг ижодкорлари сифатида таърифлайди.

Шунингдек, асарда юртимизда шаклланган улкан илм, таълим-тарбия салоҳиятига таянган ҳолда менежмент жаҳон андозаларига мос келувчи янги тизимларни янада такомиллаштириш вазифаларини бажариши батафсил баён этилади.

Китобда менежмент фанининг дастлабки куртаклари милоддан аввалги асрларда барг ёза бошлагани, ҳозирги даврда эса учинчи Ренессанс пойдеворини яратишда бу фан бошқарув назарияси ва амалиётининг асоси бўлиб хизмат қилаётгани ўз ифодасини топган.

Эркин ЭРНАЗАРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

РЕКЛАМА

«O‘zRTXB» AJ «Oracle» dasturiy ta’minotini yetkazib berish bo‘yicha tender e’lon qiladi

Tender predmeti: “Oracle” dasturiy ta’minotni yetkazib berish.

Tender shakli: ochiq tender.

Tenderda dasturiy ta’minotni yetkazib beruvchi, sotuvchi va tender predmetiga o‘xshash dasturiy ta’minotni yetkazib berish tajribasiga ega bo‘lgan mahalliy korxona va tashkilotlar vakillari ishtirok etishi mumkin.

Tender qatnashchisi taqdim etilayotgan dasturiy ta’minotning to‘liq ishlashini ta’minlaydigan dasturiy ta’minot, montaj materiallari yetkazib berilishini ta’minlashi, shuningdek, tender ishtirokchisiga qo‘yiladigan malaka talablariga javob berishi kerak.

Buyurtmachi: “O‘zbekiston Respublika tovar-xomashyo birjasi” AJ.

Manzil: O‘zbekiston Respublikasi, Toshkent shahri, Bobur ko‘chasi, 77-uy.

Telefon: 71-207-00-33, e-mail: zakupki@rtsb.uz portal: www.uzex.uz

Tender ishtirokchilari ma’lumot olish uchun buyurtmachiga har kuni mahalliy vaqt bilan soat 10:00 dan 17:00 gacha (shanba va yakshanba kunlaridan tashqari) tender takliflarini qabul qilish muddati tugaguniga qadar murojaat qilishlari mumkin.

Moliyalashtirish manbasi: o‘z mablag‘lari hisobidan.

To‘lov shartlari: shartnoma imzolangandan keyin 10 bank kuni ichida 30 foiz oldindan to‘lov, to‘lovning qolgan 70 foiz qismi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 25-iyundagi 522-son “O‘zaro hisob-kitoblar tizimida elektron hisob-fakturalardan foydalanishni yaxshilash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori talablariga muvofiq qabul qilish-topshirish dalolatnomasi va elektron hisobvaraq-faktura taqdim etilgan kundan boshlab 10 bank kuni mobaynida amalga oshiriladi.

To‘lov shakli: pul o‘tkazish yo‘li bilan amalga oshiriladi.

Valyuta: so‘m — O‘zbekiston Respublikasi milliy valyutasi.

Tender shartlari:

- ishtirokchi O‘zbekiston Respublikasi hududida dasturiy ta’minotni sotish huquqini beruvchi ishlab chiqaruvchi/distribyutorning ruxsatnomasiga ega bo‘lishi kerak;
- * tender ishtirokchilarining takliflari 2 ta muhrlangan konvertda yopiq holda taqdim etilishi kerak:
- birinchi konvertda taklif etilayotgan uskunaning kvalifikatsiya hujjatlari va texnik xususiyatlari to‘g‘risida ma’lumotlar taqdim etiladi;
- ikkinchi konvertda yetkazib beriladigan uskunalar uchun narx taklifi va yetkazib berish muddati to‘g‘risida ma’lumotlar taqdim etiladi;
- * malaka talablariga mos kelmasa, ishlab chiqaruvchidan avtorizatsiya bo‘lmasa va/yoki so‘ralgan texnik xususiyatlarga mos kelmasa, ishtirokchining narx taklifi rad etiladi va ikkinchi konvert ishtirokchiga ochilmasdan qaytariladi;
- * texnik talablarga eng mos keladigan dasturiy ta’minotni taklif qiladigan sotuvchilar va/yoki yetkazib beruvchilarga ustunlik beriladi.

Kvalifikatsiya hujjatlari:

- tashkiliy-huquqiy shakl yuridik shaxs shaklida bo‘lishi kerak;
- ishtirokchini davlat ro‘yxatidan o‘tkazish to‘g‘risidagi guvohnomaning nusxasi;
- tender ishtirokchisi haqida umumiy ma’lumot;
- oxirgi 3 yil uchun moliyaviy hisobot (№1 shakl va №2 shakl);
- shunga o‘xshash sohada kamida 8 yillik tajriba;
- so‘nggi 5 yil ichida tender asosida sotib olingan mazkur dasturiy ta’minotni ilgari yetkazib berganligi to‘g‘risidagi ma’lumotlar, buyurtmachilardan tavsiyaviy xatlar;
- tender ishtirokchisi qayta tashkil etish, tugatish, bankrotlik bosqichida emasligini ko‘rsatuvchi kafolat xati;
- tender ishtirokchisi sud yoki hakamlik muhokamasi holatida emasligini tasdiqlovchi kafolat xati;
- ishlab chiqaruvchi/distribyutorning O‘zbekiston Respublikasi hududida dasturiy ta’minotni sotish huquqini beruvchi ruxsatnomasini tasdiqlovchi sertifikat yoki ruxsatnoma nusxasi;
- tender ishtirokchisi tomonidan tasdiqlangan faoliyat turiga ruxsat beruvchi hujjatlar nusxasi.

Dasturiy ta’minotni yetkazib berish shartlari:

- sotib oluvchining manziligacha yetkaziladi (Toshkent shahri, Bobur ko‘chasi, 77-uy).
- Yetkazib berish muddati: boshlang‘ich to‘lov amalga oshirilgandan keyin 10 (o‘n) ish kuni davomida.
- Tender hujjatlari **2024-yil 11-noyabr Toshkent vaqti bilan soat 17:00 ga qadar** Toshkent shahri, Bobur ko‘chasi, 77-uy manzilida qabul qilinadi.

Yetkazib beriladigan dasturiy ta’minotning tavsiflari:

Mahsulot nomi va tavsifi	Protsessor litsenziyalari soni
Oracle Database Enterprise Edition — Processor Perpetual	16
Software Update License & Support	16
Oracle Diagnostics Pack - Processor Perpetual	16
Software Update License & Support	16
Oracle Tuning Pack - Processor Perpetual	16
Software Update License & Support	16

“O‘zRTXB” AJ ma’lumotlarni qayta ishlash markazi serveri tavsifi:

— Ishlab chiqaruvchi: Intel.

— Protsessor turi: (CISC) Intel® Xeon® Gold 6242 2.8G, 16C/32T, 10.4GT/s, 22M Cache, Turbo, HT (150W) DDR4-2933.

— Foydalaniladigan protsessorlar soni: 2.

— 1 protsessor uchun yadrolar soni: 16.

— Operativ xotira hajmi: 1 TB.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1042. 12 718 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетамиз ҳақидаги маълумотларни юклаб олиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; котибият 71-259-74-53;
эълонлар 71-259-74-45.

ISSN 2010-8788

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

МАНЗИЛИМИЗ:
100066,
Тошкент шаҳри,
Ислом Каримов кўчаси, 55-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Остонов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.30 Топширилди — 00.20 1 2 3 4 5 6